

Összefoglaló a 2014. évi hatósági statisztikai adatgyűjtés adatairól

A hatósági statisztikai adatgyűjtést 6 évnyi szünet után, 1996. január 1-jével az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program indította újra. Az adatgyűjtés az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program adatgyűjtéseiről és adatátvételeiről szóló 288/2009. (XII. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) alapján az önkormányzatok teljes ügyiratforgalmára, valamint elsőfokú eljárásban intézett – államigazgatási és önkormányzati – hatósági ügyeire (hatósági eljárásban született döntéseinek számára, típusára, ezen döntések elleni jogorvoslatok eredményére, a másodfokú döntések elleni bírósági felülvizsgálatok eredményére) terjed ki.

A Korm. rendelet 6. melléklete értelmében az adatszolgáltatási kötelezettség a helyi önkormányzatokat terheli, az adatgyűjtés megszervezése és az adatszolgáltatások összesítése pedig 2015-től a Miniszterelnökség feladata. Az adatgyűjtésben a fővárosi és megyei kormányhivatalok (a továbbiakban: kormányhivatalok) is közreműködnek: egyrészt segítik a Miniszterelnökség munkáját az adatok megyénkénti összesítésével, másrészt saját adatközlést is teljesítenek, amely az első- és másodfokú hatósági tevékenységekre vonatkozik. A kormányhivatalok adatszolgáltatása a 2013. évtől kezdődően már a járási (fővárosi kerületi) hivatalok (a továbbiakban: járási hivatalok) hatósági statisztikai adataira is kiterjed. A kormányhivatalok adatszolgáltatásra azért van szükség, mert ezáltal részletesebben elemezhető az önkormányzati hatósági statisztika, valamint teljesebb képet kaphatunk a közigazgatási hatóságok tevékenységéről. Felhívjuk a figyelmet ugyanakkor arra, hogy ez a kiegészítő adatszolgáltatás nem terjed ki valamennyi, a kormányhivataloknál lefolytatásra kerülő hatósági eljárásra. A kormányhivatalok adatszolgáltatását a Miniszterelnökség, mint a kormányhivatalokat irányító minisztérium koordinálja.

I. A helyi önkormányzatoknál lefolytatott hatósági eljárások adatai

A helyi önkormányzatoknál lefolytatott hatósági eljárásokat két csoportra oszthatjuk. Az önkormányzati hatósági ügyeket a helyi önkormányzat képviselő-testülete törvény vagy önkormányzati rendelet, illetve a polgármester törvény alapján intézi. A képviselő-testület a hatósági jogkört – önkormányzati rendeletben – átruházhatja bizottságára, társulására, a részönkormányzat testületére, a jegyzőre vagy a polgármesterre. Hatáskör átruházása esetében az elsőfokú döntés ellen a képviselő-testülethez lehet fellebbezni, amennyiben azonban az elsőfokú döntést a képviselő-testület hozta, jogszabálysértés esetén a bírósághoz kell keresetet benyújtani.

Az államigazgatási hatósági ügyeket országosan egységes módon intézik, amelyekben törvény vagy kormányrendelet alapján elsőfokon a polgármester, a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke, a jegyző, valamint a polgármesteri hivatal és a közös önkormányzati hivatal ügyintézője, másodfokon pedig a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervei, azaz a kormányhivatalok járnak el.

I/1. Államigazgatási hatósági ügyek

Az államigazgatási hatósági ügyek tekintetében ki kell emelni, hogy 2013. január 1-vel megkezdtek működésüket a járási hivatalok, amelyek az államigazgatási hatósági ügyek jelentős részének intézését átvették az önkormányzatoktól, így az önkormányzatoknál államigazgatási hatósági ügyekben az ezt követően hozott döntések száma jelentős csökkenést mutat az előző évekhez képest.

2014-ben az önkormányzatoknál 6 028 974 államigazgatási hatósági döntés született. Ez az előző évhez képest nem sok eltérést mutat, 2013-ban ez a szám 6 098 432 volt.

Az ügyek ágazati eloszlását tekintve 2014-ben is a pénzügyek (3 107 832), valamint a szociális igazgatásba tartozó ügyek (1 486 826) tették ki az eljárások legnagyobb részét.

A döntéshozók megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az esetek 95,1%-ában a jegyzők, 4,2%-ában az ügyintézők, 0,7%-ában pedig a polgármesterek jártak el.

2014-ben a döntések 88,2%-a volt érdemi és összesen 710 606 végzés született.

Az államigazgatási hatósági ügyekben hozott, megtámadott döntések száma 2014-ben 7 692 volt, a hivatalból lefolytatott döntés-felülvizsgálati eljárások száma pedig 2 040.

A hatóságok az ügyek döntő többségében továbbra is az ügyintézési határidők betartásával járnak el. Mind 2013-ban, mind pedig 2014-ben az ügyek 99,4%-ában az ügyintézési határidőn belül jártak el az önkormányzatok. 2013-ban 36 269 esetben került sor határidő túllépésre, 2014-ben pedig 35 759 esetben.

1/2. Önkormányzati hatósági ügyek

Az önkormányzati hatósági ügyek tekintetében 2006-tól az ügyszámok csökkenése figyelhető meg. A csökkenő tendencia egészen 2009-ig tartott, amikor ismét emelkedést mutatott a döntések száma. 2009-ben a döntések száma 1 419 771-ről 1 564 135-re nőtt, 2010-ben pedig az önkormányzati hatósági ügyekben hozott határozatok és végzések száma összesen 1 705 364 volt. 2011-ben pedig ez a szám 1 635 906 döntésre, 2013-ban pedig 1 148 786-ra csökkent, tehát ismét csökkenő tendencia vette kezdetét. 2014-ben ez a tendencia megfordulni látszik, ugyanis az összes önkormányzati hatósági ügyben hozott döntések száma 1 300 187-re növekedett.

Az ügyek döntő többségét a korábbi évekhez hasonlóan a szociális igazgatás ágazata teszi ki. 2014-ben 1 024 935 döntés, azaz az ügyek 78,8%-a ehhez az ágazathoz tartozott. A második legnagyobb ügyszám az önkormányzati, igazságügyi és rendészeti igazgatás kategóriájában keletkezett, ez 93 224 ügyet jelent.

A döntéshozókra vonatkozó adatok alapján megállapíthatjuk, hogy a döntések 71,5%-át a polgármesterek hozták. A bizottságok összesen 198 457, a jegyzők 86 778, a képviselő-

testületek 82 406 ügyben jártak el. Részönkormányzat testülete 1 550, társulási tanács pedig 755 esetben hozott döntést.

Az ügyek 99,4%-át intézték határidőben 2014-ben. A megtámadott döntések száma 1 576 volt, ez további csökkenést jelent a korábbi évekhez képest. A hivatalból lefolytatott döntés-felülvizsgálati eljárások száma 28 volt.

II. A kormányhivataloknál vizsgált ügytípusok adatai

2010. december 31-vel a közigazgatási hivatalok megszűntek, bázisaikon szerveződtek a kormányhivatalok, amelyek törzshivatalból és szakigazgatási szervekből állnak. A kormányhivatalok itt közölt adatszolgáltatása ugyan nem része az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programnak, mégis lényeges az önkormányzati statisztika kiegészítése, átfogóbb kép alkotása érdekében. A kormányhivatalok adatszolgáltatása 2012-től kiterjed a szakigazgatási szervek döntéseire is.

A kormányhivatalok statisztikai adatai tekintetében is ki kell hangsúlyozni a járási hivatalok 2013. január 1-jei indulását, amely a korábbi évekhez képest jelentősen változtatott az adatokon.

II/1. Elsőfokú eljárások

A kormányhivatalok a vizsgált ügytípusokban 2014-ben összesen 7 207 011 döntést hoztak, valamint 775 227 hatósági ellenőrzést folytattak le. A törzshivatali elsőfokú döntések száma 60 475 volt (2013-ban 52 818). A kormányhivatalok szakigazgatási szervei összesen 7 146 536 elsőfokú döntést hoztak.

A törzshivatali döntések ágazati megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a legtöbb végzés és határozat az általános igazgatásban (50 358), valamint az oktatási igazgatásban (8 983) született. Az összes törzshivatali döntés számának 98%-át teszi ki ez a két ügytípus.

A szakigazgatási szervek közül a legtöbb elsőfokú döntést 2014-ben is az egészségbiztosítási pénztárak (3 268 587), a közlekedési felügyelőségek (1 902 046), valamint a nyugdíjbiztosítási igazgatóságok (451 211) hozták. Az összes döntés 78,7%-át hozta ez a három szakigazgatási szerv.

A törzshivatalok elsőfokú döntéseivel szemben 2014-ben 350 esetben éltek jogorvoslattal az ügyfelek. A szakigazgatási szervek elsőfokú döntéseivel szemben 2014-ben 20 908 esetben éltek jogorvoslattal. A kérelemre indult jogorvoslati eljárásokban a másodfokon eljáró szerv, illetve a bíróság a törzshivatalok tekintetében 265 alkalommal, a szakigazgatási szervek tekintetében 14 528 esetben hagyta helyben a hivatalok döntését, ami a törzshivatalok esetében az eljárások 75,7%-át, a szakigazgatási szervek esetében az eljárások 69%-át jelenti. 2014-ben a törzshivataloknál 31 esetben, a szakigazgatási szerveknél 7 917 esetben került sor az elsőfokú döntések hivatalbóli módosítására vagy visszavonására.

2014-ben – a korábbi évekhez hasonlóan – az ügyek döntő többségét határidőben intézték a hivatalok, határidő-túllépésre a törzshivatalok esetében 97 alkalommal, a szakigazgatási szervek esetében 16 601 alkalommal került sor.

Az adatszolgáltatást elemezve az egyes hivatalok leterheltségéről is információkat nyerhetünk. A döntéseik számát tekintve Budapest Főváros Kormányhivatala (1 641 389 elsőfokú döntés), a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal (540 458 elsőfokú döntés), valamint a Pest Megyei Kormányhivatal (488 008 elsőfokú döntés) emelkedik ki a többi közül.

II/2. Másodfokú eljárások

2014-ben a vizsgált ügytípusok esetében a törzshivataloknál 10 943, a szakigazgatási szerveknél 21 657 másodfokú döntés született, valamint a kormányhivatalok 11 955 hatósági ellenőrzést folytattak le. A törzshivatalok esetében az általános igazgatás körébe tartozó ügyek (6 073), valamint az adóigazgatási ügyek (3 842) domináltak. A szakigazgatási szervek közül a legtöbb másodfokú döntést 2014-ben a szociális és gyámhivatalok (10 250), illetve a földhivatalok (4 899) hozták.

A másodfokú döntések közül a törzshivataloknál 6 837 kérelemre indult, elsőfokú döntés elleni jogorvoslati eljárásban született. Ezen eljárások 55,6%-a az elsőfokú döntések helybenhagyásával végződött. A törzshivatalok 492 esetben folytattak le hivatalból jogorvoslati eljárást.

A szakigazgatási szervek esetében a másodfokú döntések közül 14 342 kérelemre indult, elsőfokú döntés elleni jogorvoslati eljárásban született. Ezen eljárások 63%-a az elsőfokú döntések helybenhagyásával végződött. A szakigazgatási szervek 738 esetben folytattak le hivatalból jogorvoslati eljárást.

A törzshivatalok másodfokú döntései elleni jogorvoslatok száma 2014-ben 386 volt. 2014-ben a felügyeleti szerv, illetve a bíróság a törzshivatalok döntését 89 esetben megváltoztatta vagy hatályon kívül helyezte, a kijavított, kicserélt vagy kiegészített döntések száma 26, a módosított vagy visszavont döntések száma 44 volt.

A másodfokú döntések elleni jogorvoslatok száma a szakigazgatási szervek esetében 2014-ben 1286 volt. 2014-ben a felügyeleti szerv, illetve a bíróság a szakigazgatási szervek döntését 421 esetben megváltoztatta vagy hatályon kívül helyezte, a kijavított, kicserélt vagy kiegészített döntések száma 112, a módosított vagy visszavont döntések száma 116 volt.

III. A járási hivataloknál vizsgált ügytípusok adatai

2013. január 1-vel megkezdte működését a 198 járási hivatal. A kormányhivatalokhoz hasonlóan a járási hivatalok is törzshivatalból és szakigazgatási szervekből állnak. A járási

hivatalok itt közölt adatszolgáltatása szintén nem része az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programnak, mégis lényeges az önkormányzati statisztika kiegészítése, átfogóbb kép alkotása érdekében.

A járási hivatalok a vizsgált ügýtípusokban 2014-ben összesen 11 521 922 döntést hoztak, valamint 361 425 hatósági ellenőrzést folytattak le. A törzshivatali döntések száma 4 147 174 volt. A járási hivatalok szakigazgatási szervei összesen 7 374 748 döntést hoztak.

A törzshivatali döntések ágazati megoszlását vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a döntések túlnyomó többsége az okmányirodai feladatok ellátása során született (3 401 843 végzés és határozat), amely az összes törzshivatali döntés számának 82%-át teszi ki.

A járási szakigazgatási szervek közül a legtöbb elsőfokú döntést 2014-ben is a földhivatalok (3 537 304), a munkaügyi kirendeltségek (2 761 221), valamint a gyámhivatalok (827 622) hozták. Az összes döntés 96,6%-át hozta ez a három szakigazgatási szerv.

A törzshivatalok elsőfokú döntéseivel szemben 2014-ben 5 077 esetben éltek jogorvoslattal az ügyfelek. A szakigazgatási szervek elsőfokú döntéseivel szemben 2014-ben 12 995 esetben éltek jogorvoslattal. A kérelemre indult jogorvoslati eljárásokban a másodfokon eljáró szerv, illetve a bíróság a törzshivatalok tekintetében 3 401 alkalommal, a szakigazgatási szervek tekintetében 6 455 esetben hagyta helyben a hivatalok döntését, ami a törzshivatalok esetében az eljárások 67%-át, a szakigazgatási szervek esetében az eljárások 49,8%-át jelenti. 2014-ben a törzshivataloknál 3 287 esetben, a szakigazgatási szerveknél 10 501 esetben került sor az elsőfokú döntések hivatalbóli módosítására vagy visszavonására.

2014-ben az ügyek döntő többségét határidőben intézték a hivatalok, határidő-túllépésre a törzshivatalok esetében 15 783 alkalommal, a szakigazgatási szervek esetében 224 484 alkalommal került sor.

**Miniszterelnökség
Területi Közigazgatásért Felelős Államtitkárság**